

CULLEREDO
CONCELLO
Conservatorio Profesional de Música

Programación DIDÁCTICA OPTATIVA INICACIÓN AO JAZZ

Conservatorio Profesional de
Música de Culleredo

Conservatorio Profesional de Música
Rúa Andrés Pan Vieiro, nº 30
15670 O BURGO-CULLEREDO
Tfno. 981.667798
e-mail: conservatorio@culleredo.es
www.culleredo.es

INICIACIÓN AO JAZZ

Obxectivos

- 1 Coñecer os fundamentos jazzísticos da harmonía tonal e modal e aplicalos na práctica instrumental.
- 2 Coñecer e aplicar de xeito práctico os fundamentos da rítmica do jazz.
- 3 Coñecer e practicar as formas básicas do jazz.
- 4 Improvisar melódica, rítmica e harmónicamente.
- 5 Improvisar mediante o *comping*.
- 6 Interpretar e improvisar de memoria temas do repertorio de jazz.

Contidos

- Coñecemento dos cifrados, tríadas e cuatríadas.
- Os modos na tonalidade maior. Escalas.
- Tonalidades prácticas.
- Escalas pentatónicas maiores e as súas inversións.
- Escala pentatónica blll.
- Relación escala-acorde, análise e práctica.
- Escala mixolidia con notas *blues*.
- Funcións tonais.
- Cadencias combinadas básicas II-V-I.
- Cadencias modais básicas.
- Harmonía modal mixta. Paralelismo maior e menor.
- Corcheas *swing*. Articulación e acentuación da parte débil do compás e da fracción débil da parte do compás.
- Fraseo e articulación: combinación silencio-interpretación no fraseo.
- Inicio e resolución da frase: *a tempo*, anticipada e retardada.
- Desenvolvemento melódico: tensión e repouso, e elementos que os producen. Tensión, clímax e resolución.
- O *blues*: estrutura e tipos.

- As estruturas de 12, 16, 24, 32 compases.
- Práctica da lectura á vista.
- Interpretación e improvisación de temas de repertorio jazzístico.

Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso. Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar. A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

Criterios de avaliación

- 1 Realizar progresións harmónicas tonais, analizando os cifrados e desenvolvendo as tríadas e cuatríadas utilizando os recursos de fraseo e articulación propios do jazz.

Con este criterio de avaliación valoraranse os coñecementos da harmonía tonal aplicados ao jazz e os coñecementos básicos da rítmica do jazz.

- 2 Realizar progresións harmónicas modais, aplicando as escalas respectivas e as notas que se deben evitar, utilizando os recursos de fraseo e articulación propios do jazz.

Mediante este criterio de avaliación valoraranse os coñecementos da harmonía modal aplicados ao jazz e os coñecementos básicos da rítmica do jazz.

- 3 Desenvolver escalas pentatónicas sobre diferentes progresións, tonais e modais, coas súas respectivas inversións.

Con este criterio valoraranse os coñecementos das escalas pentatónicas e as súas inversións.

- 4 Realizar exercicios sobre estruturas de *blues* clásicas, utilizando a escala pentatónica bIII e a escala mixolidia.

Mediante este criterio de avaliación valorarase a utilización de diferentes elemen-

tos que interveñen na estrutura do blues.

- 5 Desenvolver cadencias combinadas II-V-I e cadencias modais básicas sobre diferentes estruturas de 12, 16, 24 e 32 compases aplicando diferentes inicios e resolucións da frase: *a tempo*, anticipada ou retardada.

Mediante este criterio de avaliación valorarase a capacidade de organización do fraseo e o coñecemento das diferentes estruturas.

- 6 Desenvolver frases sobre estruturas combinando silencio-interpretación a través da utilización de elementos de tensión e repouso e creando momentos de clímax e resolución nelas.

Con este criterio valorarase o grao de utilización dos recursos adquiridos en canto á articulación, ao fraseo, etc.

- 7 Realizar exercicios de lectura á vista coidando a articulación, o fraseo, as dinámicas e o desenvolvemento rítmico.

Mediante este criterio valorarase os coñecementos básicos da lectura jazzística.

- 8 Improvisar de memoria sobre estruturas diversas e temas sinxelos de repertorio jazzístico.

Con este criterio valorarase o nivel de asimilación dos recursos adquiridos.

- 9 Realizar interpretacións e improvisacións melódicas, rítmicas e harmónicas sobre temas de repertorio jazzístico aplicando todos os elementos estudados de forma gradual.

Con este criterio valorarase os coñecementos adquiridos e a súa aplicación dun xeito global.

Mínimos esixibles

- Acadar o dominio mínimo de cada criterio de avaliación.
- Ser capaz de improvisar en obras de pequena dificultade.
- Ser quen de interpretar o cifrado americano ou de jazz
- Coñecer un mínimo de cinco obras axeitadas ó nivel referido nos contidos
- Coñecer as diferentes épocas e estilos do jazz e ser capaz de recoñecer audicións características dos mesmos.

Procedementos e instrumentos de avaliación

Nas primeiras sesións de clase poñeranse en marcha mecanismos de avaliación inicial para coñecer o punto de partida dos alumnos respecto dos contidos que se desenvolverán na materia, especialmente no referido á lectura a vista e ós demais contidos teóricos e prácticos previos necesarios para a materia. Será imprescindible o dominio da linguaxe musical e a comprensión do funcionamento da linguaxe tonal e á súa relación coas

distintas formas musicais facendo fincapé nos aspectos harmónicos, rítmicos, melódicos ou formais e os recursos interpretativos característicos propios do jazz en canto á articulación, fraseo, sonoridade ou técnicas instrumentais, así como a práctica da lectura á vista e o desenvolvemento da memoria sobre temas de repertorio jazzístico.

No que respecta á medida dos resultados na materia primárase a avaliación continua ou formativa fronte á avaliación sumativa. Ao final de cada período trimestral de docencia adxudicárase aos resultados de cada alumno unha cualificación cuantitativa nunha escala de entre 1 e 10. A cualificación do último trimestre corresponderase coa cualificación final que constará no expediente do alumno como nota xeral da materia.

Ao longo dos trimestres desenvolveranse diferentes actividades avaliábeis, entre as que constan exercicios individuais cos que desenvolver as destrezas persoais relacionadas coas técnicas jazzísticas, exercicios en diversas agrupacións instrumentais e entre as que se poderán incluír participación en audicións ou concertos.

Tendo en conta o perfil eminentemente práctico da materia e os reducidos ratios do noso centro para este nivel, os principais instrumentos de avaliación desenvolveranse a través da valoración das prácticas musicais de aula, tanto individual como en conxunto e a partir das audicións acordadas cos alumnos.

A autoavaliación será un requisito imprescindible para cada alumno. O exercicio de analizar e valorar o grao de implicación, traballo, e resultados fomenta a acomodación de metas e estratexias de aprendizaxe así como a responsabilidade.

Criterios de cualificación

- Integración e/ou participación do alumno ás actividades do departamento.
- Traballo diario na aula.
- Capacidade interpretativa do repertorio proporcionado na materia.
- A asistencia e puntualidade.

Actitude 20%	Traballo de aula 60%	Audición 20%
Motivación	0	0
5%	40%	5%
Implicación no grupo	0	0
5%	10%	5%
Traballo diario	0	0
10%	10%	10%

O mestre da materia indicará ao alumnado os exercicios a realizar no momento da proba. A suma das porcentaxes será o resultado da nota.

Recuperación 1º trimestre: realizarase un exame práctico que versará dacordo aos 3 primeiros criterios de avaliación da materia.

Progresións harmonía tonal	Progresións harmonía modal	Rítmica de Jazz	Escalas pentatónicas e as súas inversións
25%	25%	25%	25%

Recuperación 2º trimestre: realizarase un exame práctico que versará dacordo aos 4-6 criterios de avaliación da materia.

Estructura de Blues	Escalas Pentatónica bIII e mixolidia	Cadencias combinadas II V I	Interpretación e fraseo
25%	25%	25%	25%

Recuperación 3º trimestre: realizarase un exame práctico que versará dacordo aos 7-9 criterios de avaliación da materia.

Lectura a vista en contexto de jazz	Articulación, dinámica, fraseo e ritmo	Improvisar de memoria nun tema sinxelo	Coñecementos adquiridos
25%	25%	25%	25%

Procedementos de recuperación ordinarios

Consistirá nunha proba práctica, que tratará dos contidos traballados ó longo do curso. O alumnado deberá mostrar que ten superados os obxectivos e contidos da materia. A proba a realizar será a mesma que para a recuperación trimestral, en función dos trimestres suspensos.

Procedemento de recuperación extraordinario

Consistirá nunha proba práctica en xuño, que tratará de todos os contidos traballados ó longo do curso. O alumnado deberá mostrar que ten superados os obxectivos e contidos da materia.

Enfoque metodolóxico

O desenvolvemento da materia será eminentemente práctico, de asimilación no instrumento de coñecementos relacionados cos enfoques estilístico, estético e artístico do jazz. Organizarase en aulas que, segundo o número de alumnos, permitan o traballo en grupos instrumentais. Nas primeiras clases e en sesións alternas poderanse traballar con-

tidos teóricos que faciliten o desenvolvemento da execución instrumental. O traballo con audicións é un recurso que pode permitir achegarse ás estruturas e combinacións das técnicas da especialidade.

A significatividade das aprendizaxes e o carácter constructivista marcarán as dinámicas de aula:

- Aprendizaxes útiles e que guíen a práctica das técnicas jazzísticas.
- O alumno debe construír a súa aprendizaxe.

Nesta liña os alumnos son o centro do proceso de ensino-aprendizaxe, mentres que o docente debe adoptar un perfil de guía e condutor.

Así mesmo a secuencialización e os recursos desenvolveranse de forma flexible e atendendo ás necesidades, peculiaridades e progresos dos alumnos, o cal afectará ao proceso de avaliación continua ou formativa.

Recursos didácticos

Os principais recursos para o desenvolvemento da materia son o interese dos alumnos, que deben acudir a clase cos seus instrumentos, a excepción dos alumnos da especialidade de piano que utilizarán os do centro.

Utilizaranse á súa vez audicións acordadas cos alumnos.

Non se establece bibliografía obligatoria. Como bibliografía orientativa pode consultarse:

Appleman, R.; Repucci, J. y Berklee faculty. *Get tour band together: bass*. Boston: Berklee press.

Baione, L. y Berklee faculty. *Get tour band together: guitar*. Boston: Berklee press.

Glaser, M.; Rabson, M. y Berklee faculty. *Get tour band together: violin*. Boston: Berklee press.

Lovano, J. *Jazz improvisation: a personal approach with Joe Lovano*. Boston: Berklee press. (DVD)

Monroe, L. *Jazz expressions: a tool box for improvisation*. Boston: Berklee press.

Odgren, J.; Pierce, B. y Berklee faculty. *Get tour band together: alto sax*. Boston: Berklee press.

Odgren, J.; Pierce, B. y Berklee faculty. *Get tour band together: tenor sax*. Boston: Berklee press.

Okoshi, T.; Lewis, C. y Berklee faculty. *Get tour band together: trumpet*. Boston: Berklee press.

Phillips, A. *Improvisation et harmony*. London: EMI Music.

Saindon, F. y Berklee faculty. *Get tour band together: vibraphone*. Boston: Berklee press.

Savage, R.; Scheuerell, C. y Berklee faculty. *Get tour band together: drum set*. Boston: Berklee press.

Schmeling, P.; Hoffmann, R. y Berklee faculty. *Get tour band together: keyboard*. Boston: Berklee press.

Tomassi, E. *Jazz improvisation: starting out with motivic development*. Boston: Berklee press. (DVD)

Procedementos de acceso ao currículo

Os alumnos que acceden a esta materia son alumnos que promocionan do quinto curso do grao profesional ou ben os alumnos que superan a proba de acceso ao sexto curso, no que se sitúa a materia no currículo. Polo tanto ben no caso dos alumnos que acceden dende o ensino regrado, ben os alumnos que acceden a través da proba de acceso, demostraron haber adquirido os contidos, os coñecementos e as competencias propias de cada especialidade para este nivel.

Tal e como recolle o Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música, a adaptación das materias a alumnos con necesidades educativas especiais ou específicas non pode afectar aos compoñentes prescriptivos do currículo, polo que as medidas factibles que poderían poñerse en marcha para reforzar as aprendizaxes nestes casos serán medidas de reforzo e apoio educativo.

Actividades culturais e promoción das ensinanzas

A materia está relacionada con gran parte das actividades culturais contidas na Programación Xeral Anual. As diferentes agrupacións instrumentais que se xeren na materia poderán participar nas diferentes audicións e concertos que se celebran ao longo do curso con algunhas das obras musicais que se traballen: audicións de aula, concertos trimestrais de centro, concertos exprés, concertos didácticos, etc, sempre que o profesor da materia considere que o nivel cumpre uns mínimos. Asemade o alumnado deberá mostrar especial interese polos concertos desenvolvidos no centro ou fora (saídas programadas) de agrupacións alleas ao centro relacionadas coa improvisación.

Procedementos para coordinar, valorar e revisar o desenvolvemento e resultados da programación

A programación coordinarase coas demais materias do nivel que cursa o alumno. A especialidade instrumental contribuirá a resolver dúbidas específicas sobre as esixencias instrumentais que se deban resolver dende a especialización. Análise axudará na construción e identificación das estruturas musicais a traballar. As materias instrumentais como Coro, Música de Cámara ou Orquestra encontran como punto común o traballo en conxunto. A materia aportará novas formas de entender as construcións musicais, a axilidade técnica, o uso da memoria e a autonomía na lectura, interpretación e comprensión. A improvisación permítelle ao músico obter unha nova visión sobre a expresión musical e a capacidade creativa na interpretación.

O departamento ao que se adscribe a materia encargárase de avaliar os resultados ao final de cada período lectivo. Ao rematar cada trimestre debe valorarse os resultados adquiridos polos alumnos con respecto aos obxectivos establecidos inicialmente. Asemade, revisaranse os obxectivos e contidos programados para o trimestre seguinte. Ao final do curso farase un análise dos resultados xerais do curso académico, recollendo nunha breve memoria o número de aprobados e suspensos, as cualificacións por alumnos e a media da promoción, obxectivos e contidos desenvolto e a que nivel, así como calquera outra peculiaridade que sexa proposta polo docente ou solicitada polo xefe do departamento ou pola xefatura de estudos. Estes datos e o seu análise formarán parte da memoria anual do centro.

Procedemento para realizar a avaliación interna do departamento

A avaliación interna do departamento está enmarcada dentro dos procedementos de avaliación do centro. Ao finalizar cada curso o departamento porá en marcha a elaboración da memoria anual na que deberanse ter en conta os datos aportados por cada materia. En base aos datos obtidos analizaranse posibles procedementos de mellora cara ao curso seguinte de forma conxunta que serán propostos ante a xefatura de estudos.

